

NIEPEŁNOSPRAWNI BEZROBOTNI W WIELKOPOLSCE W 2016 R.

Marzec 2017 r.

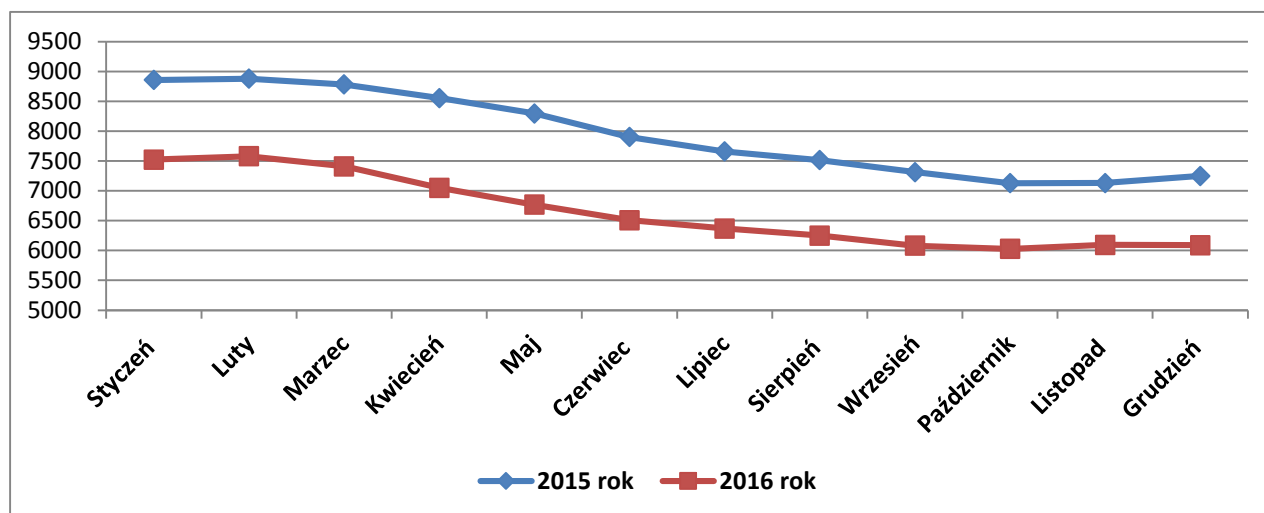
WSTEP

Osoby niepełnosprawne pozostające bez zatrudnienia, znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Bariery wynikające z ograniczonej sprawności, niejednokrotnie uniemożliwiają wykonywanie pracy zgodnej z kwalifikacjami, posiadanym doświadczeniem lub preferencjami. Realizacja przez powiatowe urzędy pracy programów na rzecz aktywizacji zawodowej umożliwia osobom niepełnosprawnym zdobycie zatrudnienia, doświadczenia lub nowych umiejętności adekwatnych do wymogów rynku pracy. Programy aktywizacji osób niepełnosprawnych, które opisane zostały w niniejszej analizie, finansowane są ze środków Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz środków własnych partnerów tych projektów.

1. Liczba i struktura osób niepełnosprawnych na wielkopolskim rynku pracy

Analiza stanu bezrobocia wśród niepełnosprawnych ukazuje pozytywną tendencję w liczbie zarejestrowanych w urzędach pracy w latach 2015 – 2016. W końcu grudnia 2016 roku zarejestrowanych było 6 088 niepełnosprawnych bezrobotnych, w tym 3 160 kobiet, tj. 51,9%. W analogicznym miesiącu roku poprzedniego liczba ta była wyższa o 1 161 osób. Porównując dane z dwóch poprzednich lat można wskazać, że największy wzrost rejestracji bezrobotnych osób niepełnosprawnych miał miejsce w maju 2015 roku o 1 529 osoby więcej niż analogicznym okresie kolejnego roku. Natomiast najniższą różnicę w liczbie rejestracji w latach 2015 – 2016 odnotowano w miesiącu listopadzie, wynosiła ona 1073 ze wskazaniem na 2016 rok.

Wykres 1. Liczba niepełnosprawnych bezrobotnych w Wielkopolsce w latach 2015 – 2016 (stan na koniec miesiąca)*

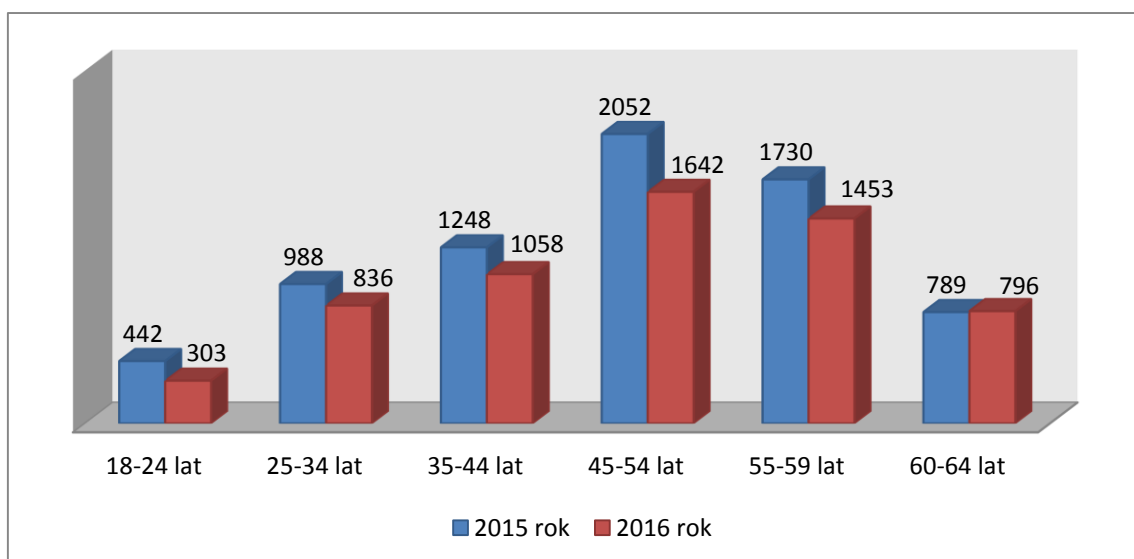

*dane ze strony Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy II
<http://obserwatorium.wup.poznan.pl/wizualizacja-danych/>

Poniżej przedstawiona została struktura bezrobotnych osób z niepełnosprawnością, w województwie wielkopolskim, według kryteriów: wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy i stażu pracy.

Z analizy struktury według wieku wynika, że dominująca grupa bezrobotnych niepełnosprawnych występuje w przedziale wiekowym 45 – 54 lata (1 642 osoby), podobnie jak w 2015 roku. W 2016 roku nastąpił spadek rejestracji bezrobotnych w poszczególnych przedziałach wiekowych, wyjątek stanowi grupa 60-64 lat, w której odnotowano nieznaczny wzrost rejestracji (7 osób) w odniesieniu do 2015 roku.

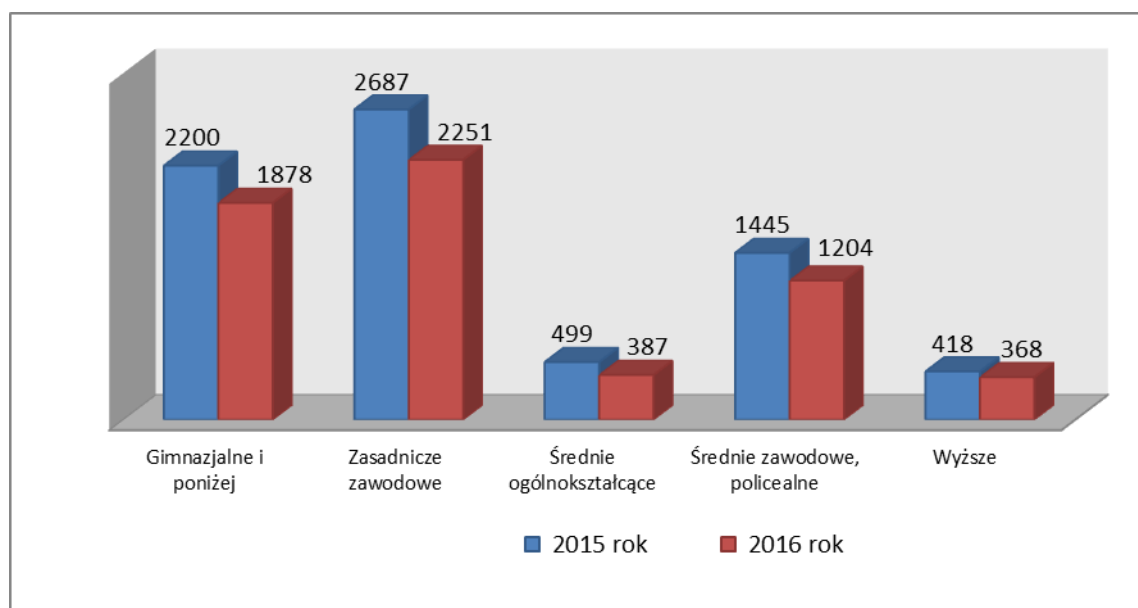
Wykres 2. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnością według wieku w latach 2015 – 2016 (stan na koniec roku)*

*dane ze strony Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy II

Biorąc pod uwagę kryterium poziomu wykształcenia, najwięcej bezrobotnych z niepełnosprawnością posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe (2 251 osób) i gimnazjalne i poniżej (1 878 osób). W roku poprzednim zaobserwowano tę samą tendencję (odpowiednio 2 687 i 2 200). Bezrobotni niepełnosprawni z wykształceniem wyższym stanowili najmniej liczną grupę, tj. 368 osób, liczba ta zmniejszyła się o 50 osób w stosunku do 2015 roku.

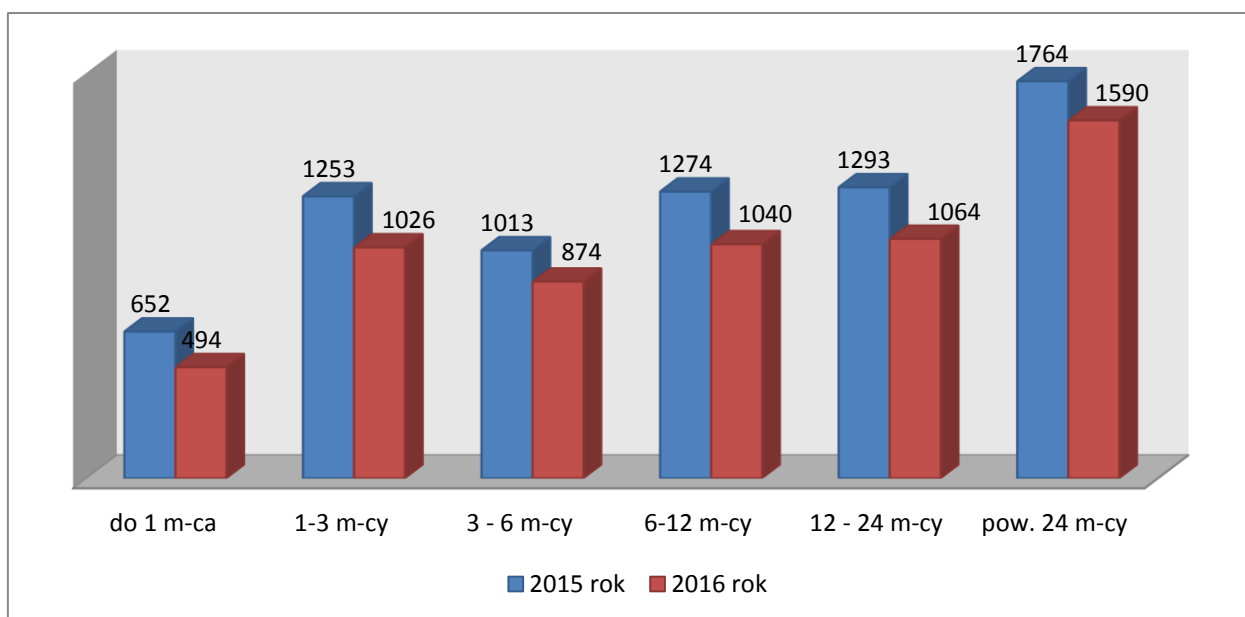
Wykres 3. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnością według poziomu wykształcenia w latach 2015 – 2016 (stan na koniec roku)*

* dane ze strony Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy II

Pod względem czasu pozostawania bez pracy, pozytywnym zjawiskiem jest mniejsza liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych we wszystkich przedziałach czasowych. Największy spadek widoczny jest w przedziale od 6 – 12 miesięcy. W 2016 roku ich liczba wynosiła 1 040 osób i jest niższa o 234 osoby, w porównaniu do 2015 roku. Natomiast najliczniej reprezentowana jest grupa osób bezrobotnych będących w ewidencji urzędów pracy powyżej 24 miesięcy, tj. 1 590 osób.

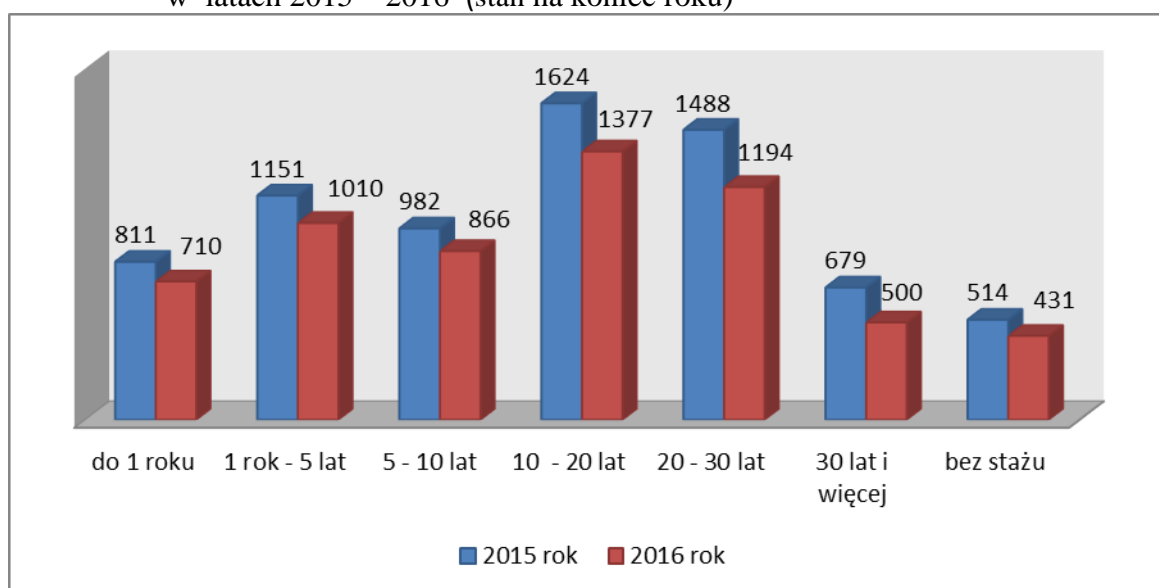
Wykres 4. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnością według czasu pozostawania bez pracy w latach 2015 – 2016 (stan na koniec roku)*

* dane ze strony Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy II

Kolejnym kryterium jest staż pracy. W 2016 roku najliczniejsza grupa bezrobotnych z niepełnosprawnością posiadała doświadczenie zawodowe w przedziale 10 – 20 lat (1 377 osób). W odniesieniu do 2015 roku, w którym osoby z takim okresem zatrudnienia również stanowiły większość, liczba ta zmniejszyła się o 247 osób. W każdym analizowanym roku osoby, które nie posiadają stażu pracy stanowią najmniejszą reprezentację bezrobotnych niepełnosprawnych (odpowiednio 514 i 431).

Wykres 5. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnością według stażu pracy w latach 2015 – 2016 (stan na koniec roku)*

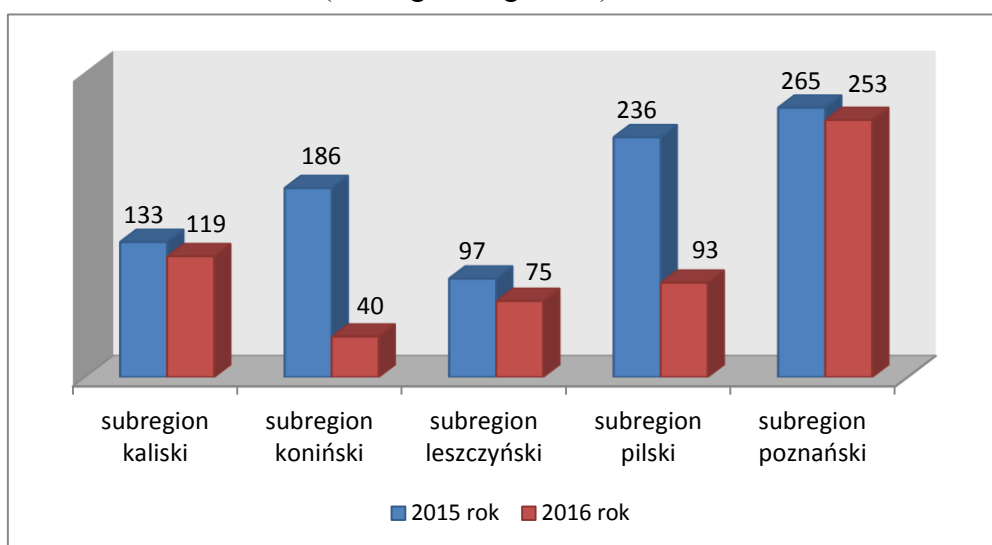

* dane ze strony Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy II

2. Zwolnienia z zakładów pracy

W 2016 r. zwolnionych z zakładów pracy zostało 580 niepełnosprawnych. W porównaniu z analogicznym okresem 2015 roku stanowi to znaczący spadek o 337 osób. Spadek ten nastąpił we wszystkich subregionach Wielkopolski. Największą liczbę osób zwolniono w subregionie poznańskim (253 osoby), kaliskim (119 osób) oraz pilskim (93 osoby). Zdecydowanie mniej osób zwolnionych odnotowano w subregionie konińskim (40 osób) i leszczyńskim (75 osób).

Wykres 6. Osoby niepełnosprawne zwolnione z zakładów pracy w Wielkopolsce w latach 2015-2016 r. (według subregionów)*

* dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

Największą liczbę zwolnionych osób niepełnosprawnych w układzie powiatów, notuje się w powiecie wrzesińskim (102 osoby), kaliskim (58 osób) i poznańskim (52 osoby) w dalszej kolejności znajdują się powiaty: czarnkowsko-trzcianecki (45 osób), kościański (37 osób), nowotomyski (34 osoby) i obornicki (32 osoby). Nie odnotowano zwolnień w powiatach: leszczyńskim, ostrowskim, kolskim, konińskim, gnieźnieńskim, grodziskim, szamotulskim i złotowskim.

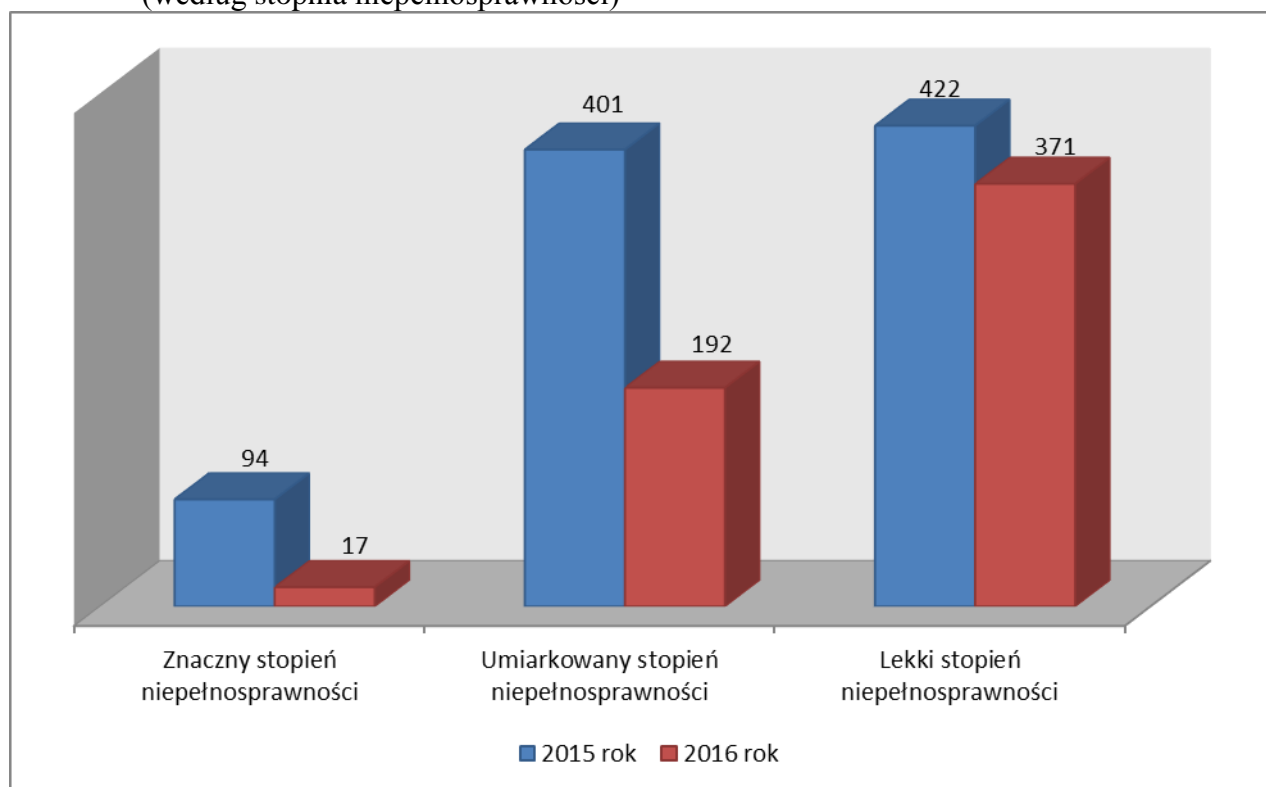
Tabela 1. Zwolnienia osób niepełnosprawnych w powiatach Wielkopolski w 2016 r.*

Powiat	Ilość osób
Wrzesiński	102
Kaliski	58
Poznański	52
Czarnkowsko-trzcianecki	45
Kościański	37
Nowotomyski	34
Obornicki	32
Wolsztyński	24
Słupecki	22
Pilski	21
Jarociński	18
Krotoszyński	18
Turecki	18
Śremski	16
Wągrowiecki	16
Ostrzeszowski	14
Międzychodzki	11
Chodzieski	11
Rawicki	9
Kępiński	6
Średzki	6
Pleszewski	5
Gostyński	5

* w tabeli uwzględniono powiaty, w których zwolniono niepełnosprawnych, dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

Analiza zwolnień z zakładów pracy pod względem stopnia niepełnosprawności zwalnianych osób ukazuje, że największą grupę stanowią osoby niepełnosprawne z lekkim i umiarkowanym stopniem, a najmniejszą ze znacznym stopniem niepełnosprawności. W porównaniu do poprzedniego roku zauważa się, że w każdej z grup nastąpił spadek, największy dotyczy osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (o 209 osób)

Wykres 7. Zwolnienia z zakładów pracy osób niepełnosprawnych w latach 2015 - 2016 (według stopnia niepełnosprawności)*

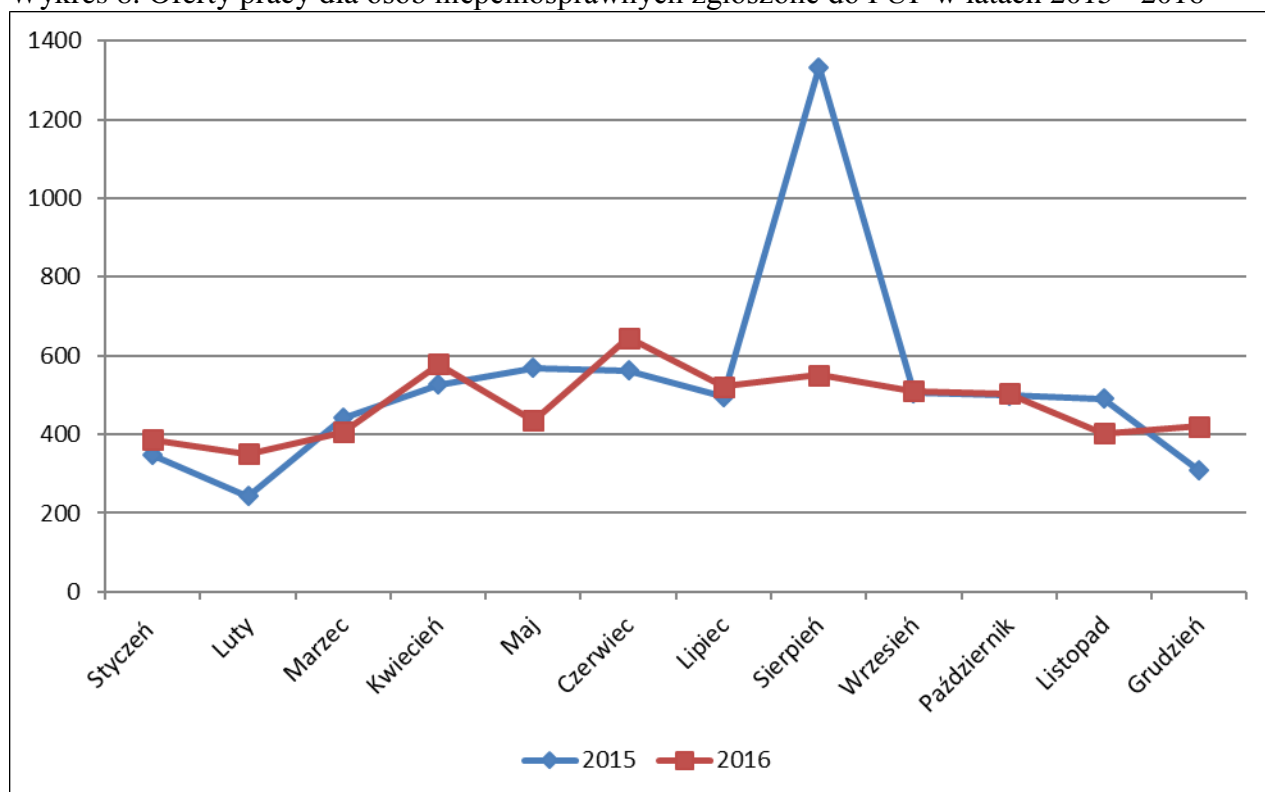
* dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

3. Oferty pracy dla niepełnosprawnych bezrobotnych

W 2016 roku, pracodawcy zgłosili w wielkopolskich powiatowych urzędach pracy 133 407 ofert pracy, w tym 5 710 ofert skierowanych do osób niepełnosprawnych, co stanowiło 4,3% ogółu. W analogicznym okresie 2015 roku, urzędy dysponowały 6 317 ofertami pracy dla osób niepełnosprawnych (o 607 więcej niż w 2016 roku), co stanowiło 5,2 % ogółu ofert zgłoszonych do urzędów pracy przez pracodawców w tym czasie.

Zbliżona liczba ofert pracy kierowanych w 2015 i 2016 roku do osób niepełnosprawnych, świadczy o tym, że pracodawcy chętnie zatrudniają osoby z orzeczoną niepełnosprawnością. Nie bez znaczenia są korzyści dla pracodawców płynące z zatrudnienia tej grupy osób, takie jak m.in.: zwrot kosztów adaptacji pomieszczeń do potrzeb osób niepełnosprawnych, wyposażenia stanowiska pracy, dofinansowanie do wynagrodzeń i składek, czy refundacje kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego osobie niepełnosprawnej

Wykres 8. Oferty pracy dla osób niepełnosprawnych zgłoszone do PUP w latach 2015 - 2016*

* dane ze strony Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy II
<http://obserwatorium.wup.poznan.pl/wizualizacja-danych/>

4. Aktywizacja zawodowa niepełnosprawnych bezrobotnych

Osobom niepełnosprawnym trudno jest znaleźć zatrudnienie na otwartym rynku pracy, dlatego wielu niepełnosprawnych szuka pracy w zakładach pracy chronionej. Dla wielu też aktywizacja proponowana przez powiatowe urzędy pracy jest dużą szansą na zaistnienie na rynku pracy.

W 2016 r. w województwie wielkopolskim z różnych form aktywizacji zawodowej skorzystało 1 574 niepełnosprawnych bezrobotnych. W porównaniu z rokiem wcześniejszym zauważa się spadek (o 284 osoby).

Najwięcej osób niepełnosprawnych skierowanych zostało przez powiatowe urzędy pracy na staże zawodowe (611 osób), które dały możliwość nabycia umiejętności praktycznych do wykonywania pracy, poprzez realizowanie zadań w konkretnym miejscu pracy. W porównaniu z rokiem 2015 spadła liczba aktywizowanych w ramach tej formy (o 93 osoby). W grupie 611 osób odbywających staż zawodowy było 6 osób, które otrzymały bon stażowy z powiatowego urzędu pracy. Bon taki przyznawany jest na wniosek osoby bezrobotnej do 30 roku życia i stanowi gwarancję skierowania do odbycia stażu u pracodawcy wskazanego przez bezrobotnego na okres

6 miesięcy, o ile pracodawca zobowiąże się do zatrudnienia bezrobotnego po zakończeniu stażu przez okres kolejnych 6 miesięcy.

Znaczącą grupę stanowili też niepełnosprawni, którzy uczestniczyli w różnego typu szkoleniach zawodowych. Grupa 195 osób uzyskała nowe lub podniosła posiadane kwalifikacje zawodowe, nabyła kompetencje społeczne lub umiejętności pozwalające na powrót na rynek pracy. W porównaniu z rokiem wcześniejszym obserwuje się spadek liczby szkolonych (o 106 osób niepełnosprawnych). Wśród osób przeszkolonych było 9 osób bezrobotnych niepełnosprawnych, którzy otrzymali z urzędu pracy boni szkoleniowy. Boni taki przysługuje osobom, które nie przekroczyły 30 roku życia i gwarantuje skierowanie przez PUP na wybrane szkolenie wraz z pokryciem kosztów tego szkolenia.

Osoby bezrobotne niepełnosprawne bez prawa do zasiłku, korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej, były też kierowane do wykonywania prac społeczno-użytecznych w miejscu zamieszkania lub pobytu, w wymiarze do 10 godzin tygodniowo. Prace takie wykonywało 150 osób niepełnosprawnych. Wśród nich 47 niepełnosprawnych pracowało w ramach Programu Aktywizacja i Integracja (PAI).

Warto zauważyć, że ograniczenia, które wiążą się z niepełnosprawnością, dla 105 osób w województwie nie stanowiły przeszkody w rozpoczęciu prowadzenia własnej firmy. Tyle właśnie osób otrzymało jednorazowe środki na podjęcie własnej działalności gospodarczej. W odniesieniu do 2015 roku liczba niepełnosprawnych objętych taką formą aktywizacji spadła o 21 osób.

Ze środków Funduszu Pracy były też refundowane pracodawcom koszty wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla 163 skierowanych bezrobotnych niepełnosprawnych. W porównaniu z rokiem 2015 spadła o 36 osób liczba zatrudnionych na stworzonych miejscach pracy w firmach.

Tabela 2. Osoby niepełnosprawne skierowane do udziału w aktywnych formach przez powiatowe urzędy pracy w Wielkopolsce w 2016 r. *

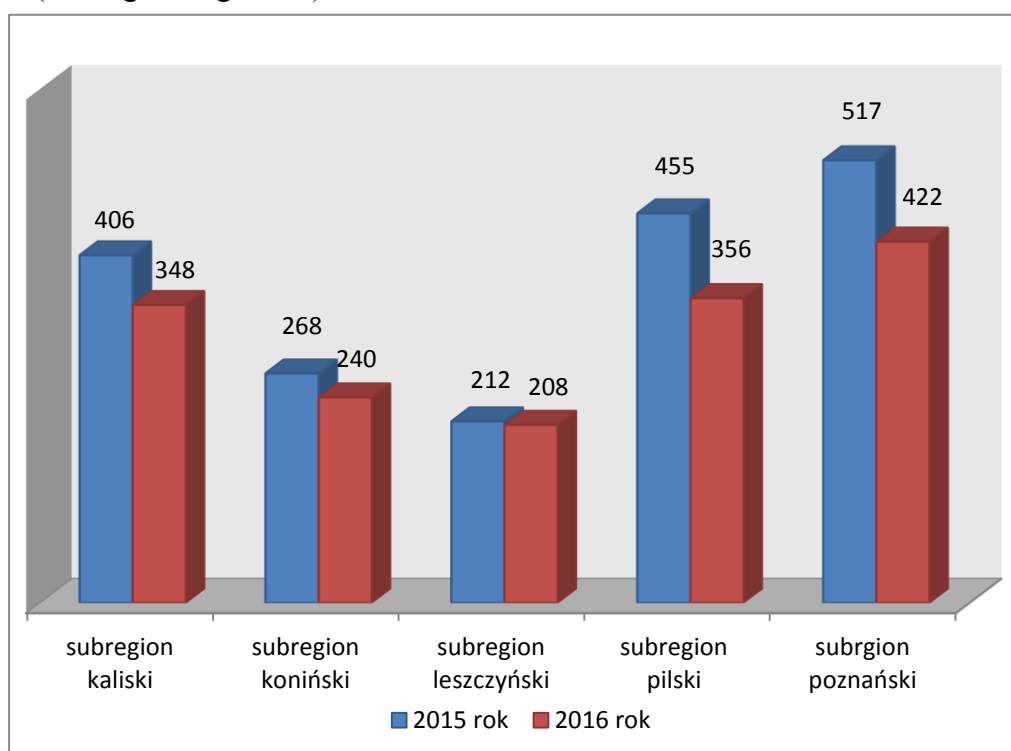
Lp.	Forma aktywizacji	Subregion kaliski	Subregion koniński	Subregion leszczyński	Subregion pilski	Subregion poznański	Razem
1.	Szkolenia	50	17	33	26	69	195
1a.	w tym bon szkoleniowy	7	1	1	0	0	9
2.	Staż	109	105	61	134	202	611
2a.	w tym bon stażowy	0	0	0	5	1	6
3.	Prace interwencyjne	13	24	14	23	7	81
4.	Roboty publiczne	32	15	6	41	25	119
5.	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	22	17	15	23	28	105
6.	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	64	19	22	44	14	163
7.	Dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 r.ż.	7	8	6	8	4	33
8.	Prace społecznie użyteczne	35	13	19	35	48	150
8a.	w tym PAI	18	5	0	22	2	47
9.	Inne formy aktywizacji nie uwzględnione w wierszach 1-8**	16	22	32	22	25	117
Województwo wielkopolskie		348	240	208	356	422	1574

* dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

** np. bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlanie, studia podyplomowe, przygotowanie zawodowe, refundacja stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego w ramach środków PFRON, indywidualny program zatrudnienia socjalnego, refundacja części kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody i składki na ubezpieczenia społeczne skierowanych bezrobotnych do 30 roku życia, jednorazowa refundacja poniesionych kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczanie społeczne

Najwięcej osób niepełnosprawnych zaktywizowano w subregionie poznańskim, pilskim i kaliskim, odpowiednio 422, 356 i 348 osób.

Wykres 9. Bezrobotni niepełnosprawni zaktywizowani w Wielkopolsce w latach 2015 - 2016 (według subregionów)*

* dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

Biorąc pod uwagę aktywizację osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności, najliczniej w różnych formach aktywizacji uczestniczyły osoby z orzeczonym lekkim stopniem niepełnosprawności (59,7 % ogółu). Osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności stanowiły 0,9 %.

Tabela 3. Niepełnosprawni bezrobotni zaktywizowani zawodowo w 2016 r. w Wielkopolsce (według stopnia niepełnosprawności)*

Lp.	Forma aktywizacji	Znaczny stopień niepełnosprawności	Umiarkowany stopień niepełnosprawności	Lekki stopień niepełnosprawności
1.	Szkolenia	2	54	139
1a.	w tym bon szkoleniowy	0	3	6
2.	Staż	8	282	321
2a.	w tym bon stażowy	0	4	2
3.	Prace interwencyjne	2	30	49
4.	Roboty publiczne	0	31	88
5.	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	0	46	59
6.	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	0	81	82
7.	Dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 r.ż.	0	13	20
8.	Prace społecznie użyteczne	0	32	118
8a.	w tym PAI	0	9	38

9.	Inne formy aktywizacji nie uwzględnione w wierszach 1-8**	2	51	64
Województwo wielkopolskie		14	620	940

* dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

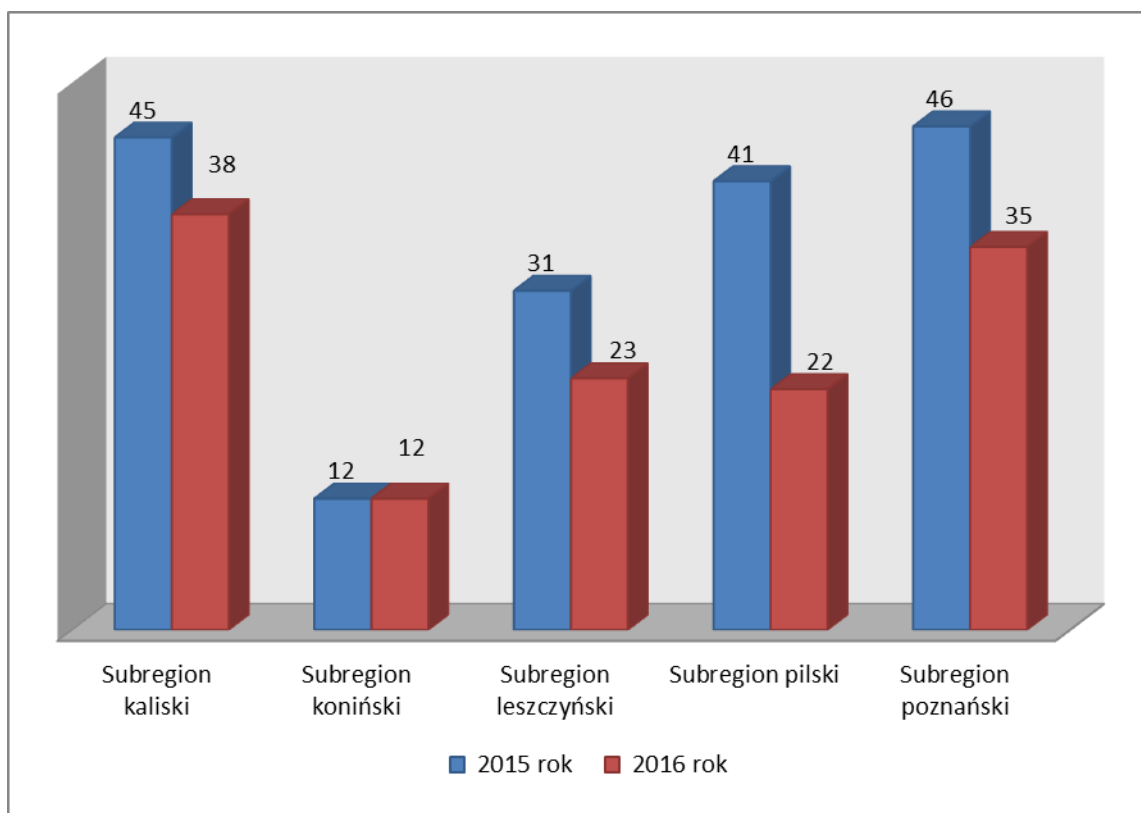
** np. bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlanie, studia podyplomowe, przygotowanie zawodowe, refundacja stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego w ramach środków PFRON, indywidualny program zatrudnienia socjalnego, refundacja części kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody i składki na ubezpieczenia społeczne skierowanych bezrobotnych do 30 roku życia, jednorazowa refundacja poniesionych kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczanie społeczne

5. Szkolenia niepełnosprawnych bezrobotnych

Jedną z form aktywizacji niepełnosprawnych bezrobotnych były szkolenia. Uczestnicy mieli możliwość nabycia nowych kompetencji, podwyższenia lub zmiany posiadanych kwalifikacji. Uzyskane umiejętności miały na celu zwiększenie szans na znalezienie zatrudnienia.

W 2016 roku w województwie wielkopolskim zorganizowano 130 szkoleń dla niepełnosprawnych bezrobotnych, w których uczestniczyło 195 osób. W porównaniu do 2015 roku liczba szkoleń zmniejszyła o 45 w analizowanym okresie.

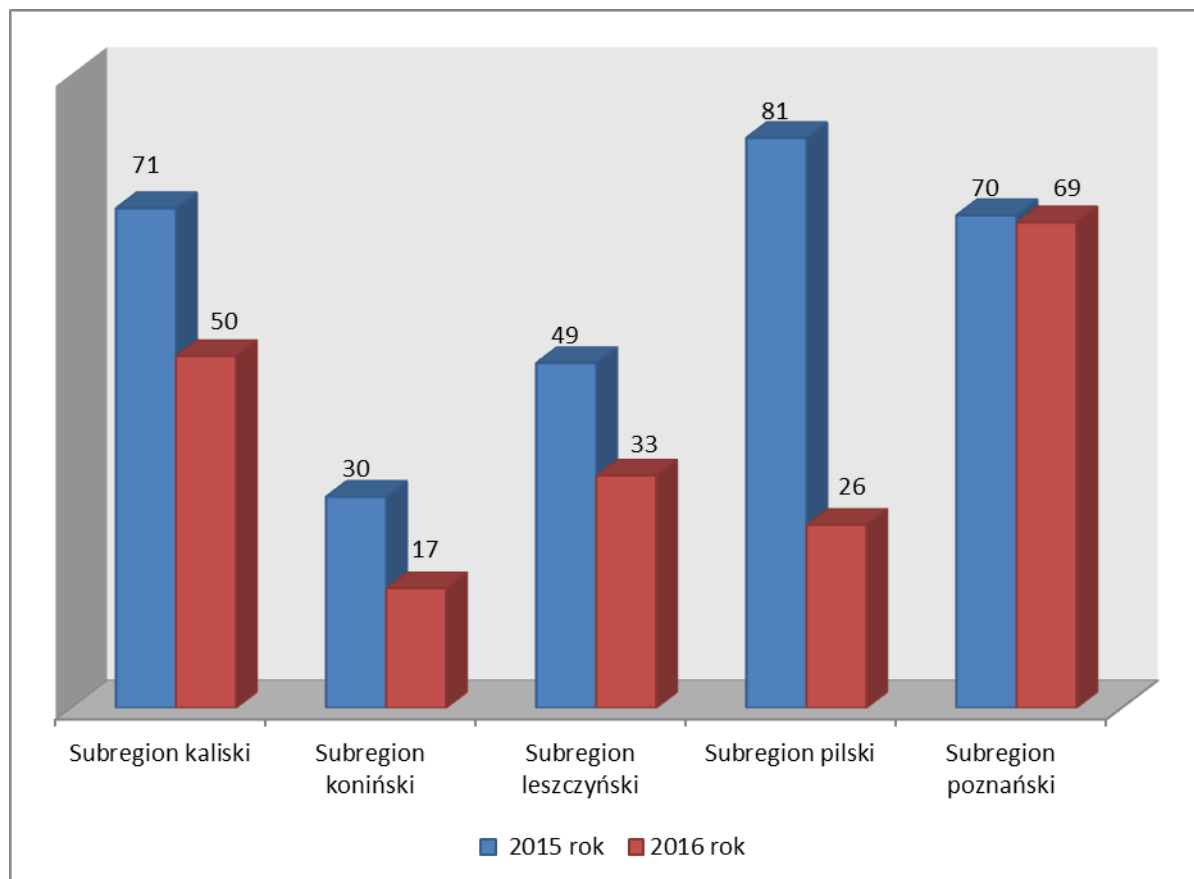
Wykres 10. Liczba szkoleń dla osób niepełnosprawnych w województwie wielkopolskim w latach 2015 – 2016 (z podziałem na subregiony)*

* dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

Najwięcej szkoleń odbyło się w subregionie kaliskim (38 szkoleń dla 50 osób), poznańskim (35 szkoleń dla 69 osób) i leszczyńskim (23 szkolenia dla 33 osób). Najmniej szkoleń miało miejsce w subregionie konińskim (12 szkoleń, w których uczestniczyło 17 osób). Porównanie do 2015 roku, wskazuje iż w roku 2016 notuje się mniejszą liczbę przeszkolonych w każdym subregionie, największa różnica występuje w subregionie pilskim o 55 osób uczestniczących w szkoleniach.

Wykres 11. Liczba bezrobotnych niepełnosprawnych przeszkolonych w województwie wielkopolskim w latach 2015 – 2016 (z podziałem na subregiony)*

* dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

Szkolenia dla niepełnosprawnych bezrobotnych w 2016 roku skupione były wokół 18 obszarów tematycznych. Najwięcej szkoleń odbyło się z zakresu świadczenia usług transportowych (23 szkolenia). W trakcie szkoleń uczestnicy zdobywali wiedzę teoretyczną z zakresu prawa ruchu drogowego i praktyczne umiejętności prowadzenia samochodu (prawo jazdy kat. B, C, C1, C+E, C1+E). W kilku przypadkach zorganizowano kurs prawa jazdy z kwalifikacją wstępną, w celu nabycia uprawnień do kierowania samochodem ciężarowym i przewozu drogowego rzeczy.

Kolejnymi pod względem ilości zorganizowanych szkoleń, były szkolenia obsługi wózka widłowego i nabycia kompetencji niezbędnych na stanowisku magazyniera (16 szkoleń) oraz handlu (12 szkoleń). Pierwsze obejmowały obsługę programów magazynowych, przestrzeganie zasad BHP na stanowisku pracy oraz wiadomości o dozorcze technicznym. Ponadto nabywano praktyczną naukę jazdy i manewrowania, zasady wymiany butli, jazdy z wymiennym wycięgnikiem oraz możliwość pozyskania uprawnień UDT. Natomiast uczestnicy drugiego

obszaru tematycznego pozyskiwali umiejętności z zakresu technik sprzedaży, obsługi klienta, kasy fiskalnej z podstawami obsługi komputera oraz terminalu kart płatniczych. W trakcie szkoleń osoby poznawały specjalistyczne programy komputerowe do fakturowania.

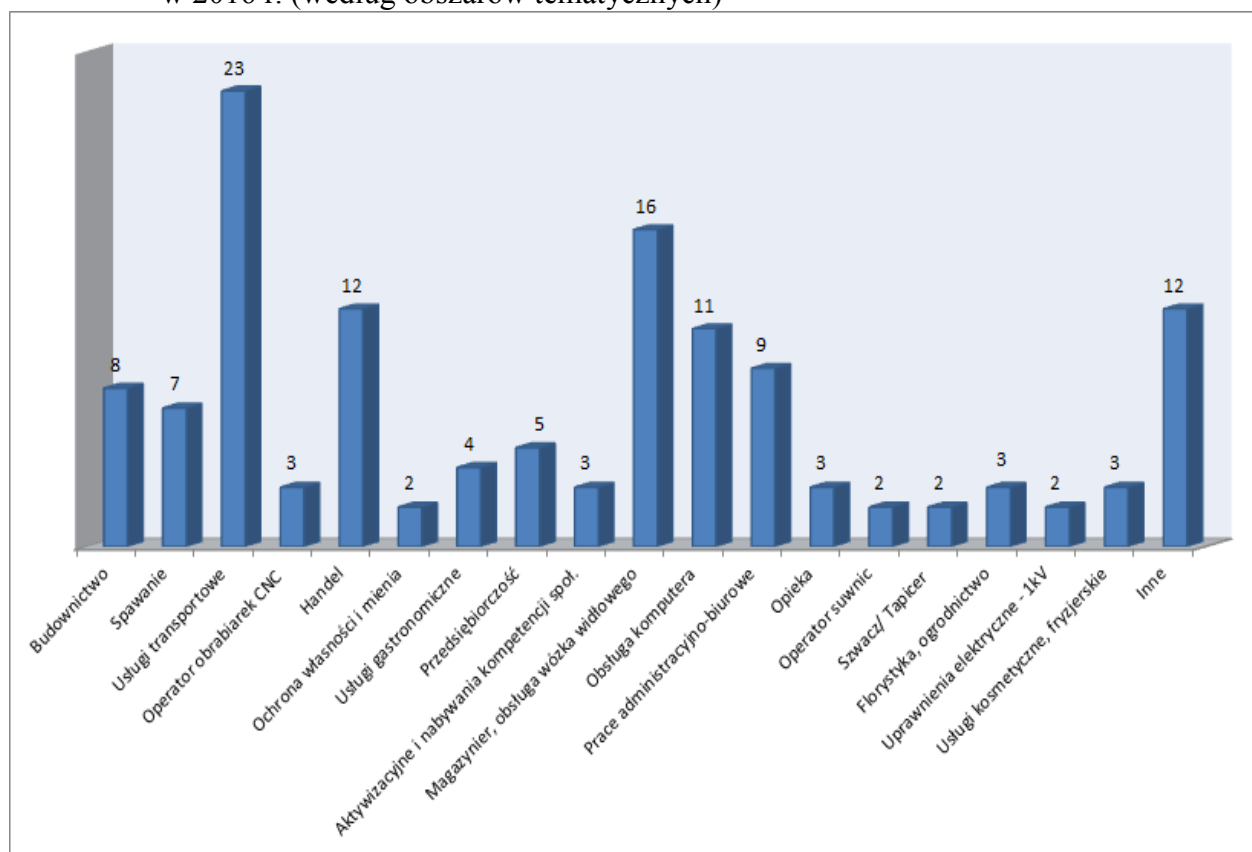
Cyklicznie dla osób bezrobotnych niepełnosprawnym organizowane są szkolenia komputerowe (11 szkoleń) oraz wykonywania prac administracyjno-biurowych (9 szkoleń). Szkolenia komputerowe, często z możliwością uzyskania certyfikatu ECDL, dostarczały uczestnikom wiedzy i umiejętności z zakresu pracy na najczęściej wykorzystywanym oprogramowaniu, w tym głównie edytorze tekstu, arkuszach kalkulacyjnych, a także uczyli się korzystać z programów graficznych (Corel Draw, Photo Shop, CARDdecorPRO) oraz programów do projektowania wnętrz (Archicad, Artlantis). W trakcie drugiego szkolenia osoby zdobywały przygotowanie zawodowe do prowadzenia dokumentacji kadr i płac, obsługi programu PŁATNIK lub/i SYMFONIA. Program obejmował również zagadnienia z zakresu rachunkowości, księgowości, prawa cywilnego i pracy.

W zakresie ilości zorganizowanych szkoleń w województwie wielkopolskim w 2016 roku, na uwagę zasługują też szkolenia z dziedziny budownictwa, w tym kursy operatora koparko-ładowarki (8 szkoleń) oraz spawania, przygotowanie do spawania blach i rur spoinami pachwinowymi metodą TIG, MIG, MAG (7 szkoleń). Jak również te z zakresu przedsiębiorczości (5 szkoleń), gdzie uczestnicy uzyskiwali informacje m.in. na temat rejestrowania firmy, zasad opodatkowania, tworzenia biznesplanów, podstaw marketingu oraz z branży gastronomicznej, podczas których nabywano umiejętności wykonywania zadań zawodowych na stanowisku pracy pomoc kuchenna czy kelner (4 szkolenia).

W pięciu obszarach tematycznych zorganizowano po trzy szkolenia, z obszaru aktywizacji osób bezrobotnych niepełnosprawnych, która wiązała się z nabywaniem kompetencji społecznych, w tym samodzielnego poszukiwania pracy, przygotowania dokumentów aplikacyjnych, radzenia sobie ze stresem, pracy w zespole czy sztuki autoprezentacji. Tę samą liczbę szkoleń przeprowadzono w ramach nabywania kwalifikacji operatora obrabiarek CNC, wzbogacania warsztatu pracy kosmetyczki (m.in. zaawansowany moduł przedłużania rzęs) oraz z zakresu opieki i florystyki, w tym ozdobne pakowanie prezentów oraz podstawy decupage.

Szkolenia pojedyncze, organizowane sporadycznie, sklasyfikowano jako „Inne”. Były to kursy fotografii, masażu klasycznego i leczniczego, trener personalny, operator suwnic sterowanych z poziomu IIS, gromer, zabiegi podologiczne (m.in. ortopedia, dermatologia) oraz szkolenie UAVO VLOS – przygotowujące do uzyskania licencji na operatora bezzałogowego statku powietrznego w zasięgu wzroku.

Wykres 12. Szkolenia dla osób niepełnosprawnych zrealizowane w województwie wielkopolskim w 2016 r. (według obszarów tematycznych)*

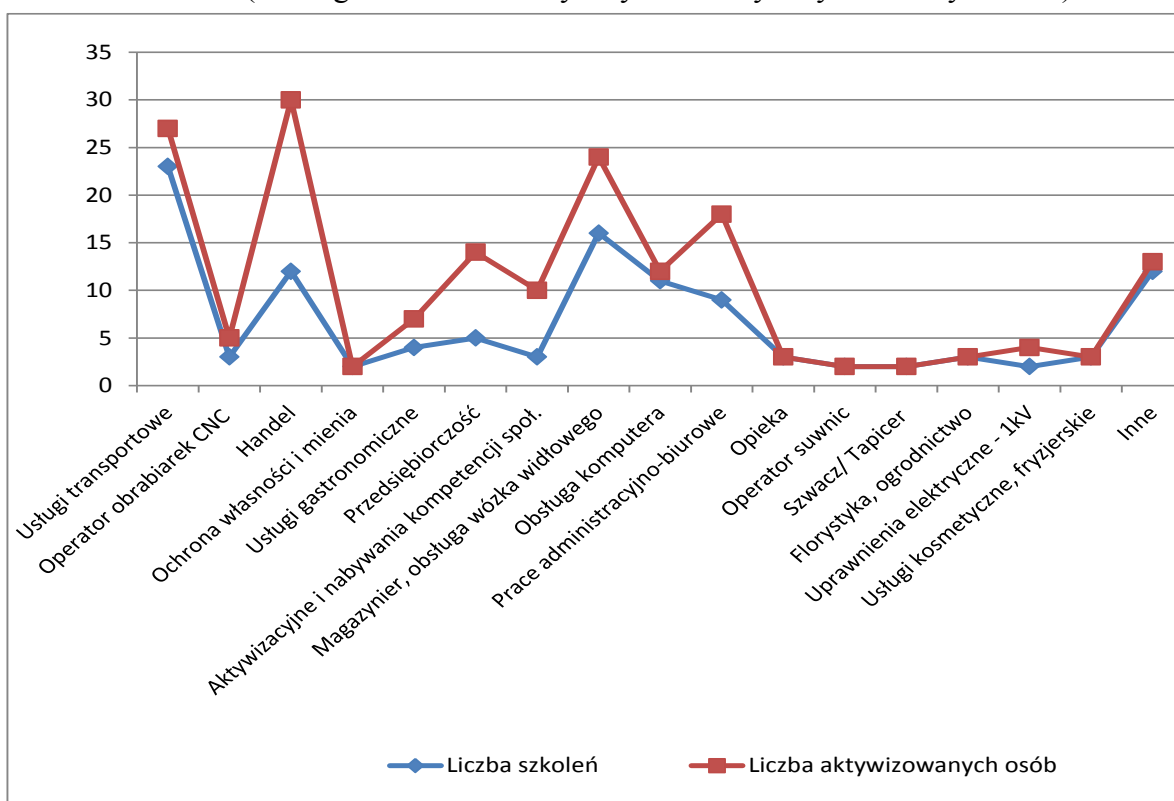

* dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

Analizując liczbę osób niepełnosprawnych biorących udział w szkoleniach, można zauważyć, że największą popularnością cieszyło się siedem obszarów tematycznych.

Najwięcej osób uczestniczyło w szkoleniach z dziedziny handlu (30 osób), usług transportowych (27 osób), przygotowujących do pracy na stanowisku magazyniera z obsługą wózka widłowego (24 osoby), prac administracyjno-biurowych (18 osób) oraz w zajęciach z przedsiębiorczości (14 osób). Na uwagę zasługuje też liczba przeszkolonych osób z obsługi komputera (12 osób) oraz szkoleniach z zakresu aktywizacji i nabywania kompetencji społecznych (10 osób).

Wykres 13. Szkolenia dla osób niepełnosprawnych zrealizowane w województwie wielkopolskim w 2016 r. (według obszarów tematycznych i liczby aktywizowanych osób)*

* dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

6. Programy realizowane przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego

W 2016 r. część urzędów pracy województwa wielkopolskiego podjęła i kontynuowała działania w formie programów powiatowych realizowanych na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Programy na rzecz aktywizacji zawodowej realizowano w 12 powiatowych urzędach pracy, uczestniczyło w nich łącznie 573 niepełnosprawnych bezrobotnych. Liczba objętych programami w subregionach Wielkopolski przedstawia się następująco: subregion poznański - 183 niepełnosprawnych, koniński - 140 niepełnosprawnych, pilski - 138 niepełnosprawnych i kaliski - 112 niepełnosprawnych. Przy realizacji programów, urzędy pracy wydatkowały środki w kwocie 10 791 961,69 zł. Na tę kwotę złożyły się środki: Europejskiego Funduszu Społecznego 7 856 369,09 zł., Funduszu Pracy 2 591 266,99 zł. oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych 344 325,61 zł.

W większości realizowanych programów w województwie dominowały takie formy aktywizacji jak: staże (48 programów), szkolenia (23 programy), jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej (20 programów) oraz refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy (20 programów). Inne formy aktywizacji realizowane w ramach

programów to: prace interwencyjne, roboty publiczne, bon zatrudnieniowy, bon stażowy, bon na zasiedlenie, prace społecznie użyteczne, dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia, refundacja pracodawcy lub przedsiębiorcy części kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody, składki na ubezpieczenie społeczne skierowanych bezrobotnych do 30 roku życia.

Największą liczbę osób objęto programami w następujących powiatowych urzędach pracy: w Kaliszu 90 niepełnosprawnych, którzy uczestniczyli w 14 programach, w Poznaniu 80 niepełnosprawnych aktywizowanych w 5 programach, w Pile 68 niepełnosprawnych wspieranych w ramach 8 programów, w Gnieźnie 66 osób, które były aktywizowane w ramach 11 programów oraz w Kole 57 osób biorących udział w 8 programach.

Poniższa tabela przedstawia krótką charakterystykę działań z uwzględnieniem powiatów, w których były one realizowane.

Tabela 4. Niepełnosprawni objęci programami powiatowymi realizowanymi na rzecz aktywizacji zawodowej*

Subregion	Powiat	Nazwa programu	Liczba aktywizowanych osób	Forma aktywizacji	
Kaliski	Kaliski	Aktywizacja zawodowa ze środków Funduszu Pracy	2	Staż	
			1	Prace interwencyjne	
			5	Roboty publiczne	
			7	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	
			4	Dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia	
			1	Bon zatrudnieniowy	
			Aktywizacja zawodowa osób młodych pozostających bez pracy POWER I	2	Szkolenie
			Aktywizacja zawodowa osób młodych pozostających bez pracy POWER II	1	Bon na zasiedlenie
		5		Staż	
			Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy WRPO II	2	Staż
				2	Prace interwencyjne
				2	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
			50 PLUS	5	Roboty publiczne
				4	Szkolenie
				1	Dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia
			Zawodowa reaktywacja	3	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
				1	Roboty publiczne
				2	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
			Długotrwałe zatrudnienie	3	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy

			2	Roboty publiczne
		49 pomysłów na pracę	3	Staż
			2	Szkolenie
		Program Aktywizacja i Integracja PAI	7	Prace społecznie użyteczne
		Program specjalny "Zatrudnienie"	1	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
			1	Szkolenie
		"Nowe perspektywy"	1	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
		PFRON	4	Szkolenie
		Refundacja pracodawcy lub przedsiębiorcy części kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody, składki na ubezpieczenie społeczne skierowanych bezrobotnych do 30 roku życia	3	Refundacja pracodawcy lub przedsiębiorcy części kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody, składki na ubezpieczenie społeczne skierowanych bezrobotnych do 30 roku życia
		Prace społecznie użyteczne	13	Prace społecznie użyteczne
	Kępiński	„Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie kępińskim (II)” POWER	6	Staż Szkolenie
		„Pracuję – zyskuję”	2	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
		„Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie kępińskim (II)” WRPO	7	Staż Szkolenie zawodowe Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
		„Rozwiń skrzydła”	2	Staż
		"Czysty i bezpieczny powiat" (autorski lokalny program powiatowy)	1	Roboty publiczne
		Program Aktywizacja i Integracja (PAI)	4	Prace społecznie użyteczne oraz integracja społeczna (warsztaty trenerskie)
Koniński	Kolski	"Praca dla Młodych"	3	Refundacja pracodawcy lub przedsiębiorcy części kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody, składki na ubezpieczenie społeczne skierowanych bezrobotnych do 30 roku życia
		Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie kolskim (II)” POWER	8	Staż
			1	Bon szkoleniowy
		„Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie kolskim (II)” w ramach WRPO	9	Staż
			7	Prace interwencyjne
			2	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
		„Program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, określonych w art. 49 (rezerwa MRPiPS)	1	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
		Program dla bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat (rezerwa MRPiPS)	4	Roboty publiczne
			1	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
		„Program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych	2	Szkolenie

	będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, określonych w art. 49 (rezerwa MRPiPS)	2	Prace interwencyjne	
	Program dla poszukujących pracy z tytułu niepełnosprawności	2	Staż	
	Aktywizacja zawodowa z Funduszu Pracy	7	Staż	
		1	Roboty publiczne	
		2	Bon na zasiedlenie	
		4	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	
		1	Szkolenie	
Koniński	Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Powiecie Konińskim (II)	20	Pośrednictwo pracy Poradnictwo zawodowe Staż Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	
	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w Powiecie Konińskim (II)	27	Pośrednictwo pracy Poradnictwo zawodowe Staż Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej Szkolenie Prace interwencyjne	
	„Program specjalny - 2016”	5	Indywidualne spotkanie z doradcą zawodowym Pięciodniowa warsztatowa porada grupowa z doradcą zawodowym Staże lub szkolenia lub roboty publiczne Środki na aktywne poszukiwanie pracy	
	„Program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, określonych w art. 49 pkt 2-6 ustawy”	5	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	
	„Program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, określonych w art. 49 pkt 2 i 4-6 ustawy”	3	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy Staż	
	„Program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia”	1	Dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia	
	„Program regionalny”	3	Indywidualna informacja zawodowa, Roboty publiczne	
	„Program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych do 30 roku życia”	1	Bon na zasiedlenie	
	Turecki	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie tureckim (I) POWER	1	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
		Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie tureckim (II) POWER	9	Bon na zasiedlenie Staż
Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie tureckim (II) WRPO		3	Staż	

		Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (art. 49 pkt 2-6)	1	Prace interwencyjne
		Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (art. 49 pkt 2 i 4-6)	3	Staż, Prace interwencyjne, Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
		Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych do 30 roku życia	1	Staż
Poznański	Gnieźnieński	Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie gnieźnieńskim (II) POWER	12	Staż
			1	Szkolenia
			2	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
		Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych poszukujących pracy w powiecie gnieźnieńskim (II) WRPO	14	Staż
			1	Szkolenie
			2	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
		Aktywizacja zawodowa ze środków Funduszu Pracy	2	Staż
			2	Szkolenie
			2	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
			4	Prace społecznie użyteczne
			1	Dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia
			5	Roboty publiczne
			4	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
		Rezerwa Ministra dla osób w wieku 30 - 50 lat	1	Roboty publiczne
		Program Regionalny dla osób długotrwale bezrobotnych	3	Staże
		„Program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, określonych w art. 49” Rezerwa Ministra	1	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
		„Program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, określonych w art. 49” Rezerwa Ministra	1	Staż
			1	Dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia
		Rezerwa Ministra dla osób powyżej 50 roku życia	1	Staż
		Program Specjalny "Szansa na zmianę"	1	Staż
Refundacja art. 150f ustawy	4	Refundacja części kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne skierowanego bezrobotnego do 30 roku życia		

		Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	1	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
Obornicki		Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy POWER	6	Staż
		Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych poszukujących pracy" WRPO	1	Staż
		Aktywizacja zawodowa ze środków Funduszu Pracy PFRON	5	Staż
			1	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.
Poznański	Aktywizacja zawodowa ze środków Funduszu Pracy		9	Szkolenie
			7	Staż
			1	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
			1	Roboty publiczne
			14	Prace społecznie użyteczne
	"Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie poznańskim II" (POWER);		8	Staż
			8	Szkolenie
	PFRON		10	Szkolenie
			5	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
	"Pomysł-Aktywizacja-Przedsiębiorczość" program z rezerwy MRPiS		1	Szkolenie
			1	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
	"Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie poznańskim II" (PO WER);		5	Staż
			10	Szkolenie
	Średzki	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie średzkim (II)		1
			5	Staż
„Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie średzkim (II)		6	Staż	
Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej dla bezrobotnych w wieku pomiędzy 30 a 50 rokiem życia.		2	Staż	
Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej dla bezrobotnych, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.			1	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska prac
			7	Staż
Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej dla bezrobotnych powyżej 50 roku życia.		2	Staż	
Pilski		Pilski	Program wyrównywania różnic między regionami III	3

	„Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie pilskim (I)" WRPO	5	Staż
	„Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie pilskim (II)" WRPO	26	Staż Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
	„Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie pilskim (II)" POWER	16	Staż Bon na zasiedlenie
	Program specjalny "Wracamy do pracy"	4	Staż Roboty publiczne
	Program dla osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy	8	Staż Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
	Program dla osób w wieku 30-50 lat	1	Staż
	Program dla osób powyżej 50 roku życia	5	Staż Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
Wągrowiecki	„Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy" POWER	8	Staż Szkolenia Bon stażowy
	„Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy" WRPO	12	Staż Szkolenie Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
Złotowski	Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie złotowskim (II) POWER	8	Staż
		10	Doradztwo zawodowe i pośrednictwo pracy
		2	Szkolenia
		15	Doradztwo zawodowe i pośrednictwo pracy
	„Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie złotowskim II" WRPO	2	Prace interwencyjne
		4	Staż
		3	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
		6	Szkolenia
Województwo		573	

* dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

Biorąc pod uwagę sytuację na rynku pracy, można wysnuć wniosek, iż realizacja programów powiatowych na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych jest działaniem wyzwalającym aktywność, pobudzającym do działania osoby niepełnosprawne, których szanse na rynku pracy niejednokrotnie są mniejsze niż osób pełnosprawnych. Realizowane programy w omówionych formach, przyczyniają się do zdobycia przez osoby niepełnosprawne doświadczenia zawodowego, nowych umiejętności lub też uzyskania zatrudnienia u pracodawców np. po zakończonych stażach.

Podsumowanie

1. Na koniec 2016 roku w wielkopolskich powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 6 088 osób bezrobotnych niepełnosprawnych. W grupie tej najwięcej było osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej. Zdecydowanie dominowały osoby niepełnosprawne w wieku 45 – 54 lat, pozostające w rejestrach urzędów pracy powyżej 24 miesięcy i posiadające doświadczenia zawodowe w przedziale 10 – 20 lat. Na przestrzeni analizowanych lat utrzymuje się tendencja spadkowa rejestracji bezrobotnych osób niepełnosprawnych.
2. W tym okresie z zakładów pracy zostało zwolnionych 580 niepełnosprawnych, tj. o 337 mniej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku.
3. W 2016 r. w województwie wielkopolskim z form aktywizacji zawodowej skorzystało 1574 niepełnosprawnych bezrobotnych. W porównaniu z 2015 rokiem nastąpił spadek liczby aktywizowanych (o 284 osoby).
4. W 2016 roku pracodawcy zgłosili do wielkopolskich powiatowych urzędów pracy 5 710 ofert pracy skierowanych do osób niepełnosprawnych, co stanowiło 4,3 % ogółu ofert. W porównaniu z 2015 rokiem liczba zgłoszonych ofert zmniejszyła się o 607.
5. Dużą popularnością wśród bezrobotnych osób niepełnosprawnych cieszyły się szkolenia. W analizowanym okresie, w województwie wielkopolskim zorganizowano 130 szkoleń dla niepełnosprawnych, w których udział wzięło 195 osób.
6. Urzędy pracy realizowały programy powiatowe skierowane do bezrobotnych niepełnosprawnych, w których w 2016 roku udział rozpoczęło 573 osoby.

Osoby niepełnosprawne należą do grupy mającej szczególne trudności na rynku pracy i zagrożonej wykluczeniem społecznym, w związku z tym wymagają specjalnego wsparcia i zastosowania różnorodnych form aktywizacji.

Biorąc pod uwagę specyficzną sytuację osób niepełnosprawnych niezbędne jest podjęcie działań mających ułatwić im wejście lub powrót na rynek pracy, które podniosą poziom ich aktywności zawodowej, rozszerzą kompetencje społeczne, czy zwiększą dostępność do podstawowych usług społecznych. Przyczyni się to w efekcie do zwiększenia szans społeczno-zawodowych tej grupy, ułatwienia dostępu do zatrudnienia, skutecznego włączenia lub przywrócenia na rynek pracy, a tym samym podniesienia poziomu wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w województwie wielkopolskim.